

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Förslag till investeringsprocess inom Stockholms läns landsting

Föredragande landstingsråd: Dag Larsson

Ärendet

Ägarutskottet har inkommit med förslag till investeringsprocess inom Stockholms läns landsting.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anta förslag till investeringsprocess för Stockholms läns landstings samtliga förvaltningar och bolag

att godkänna riktlinjer för beslutsrätt inom Stockholms läns landsting

Landstingsstyrelsen har, under förutsättning av landstingsfullmäktiges beslut, för egen del beslutat *att* sätta nivån för krav på specifikation av utrustningsobjekt till 10 000 000 kronor och byggnadsobjekt till 20 000 000 kronor, av fartyg och kajanläggningar till 15 000 000 kronor och av SL:s trafikrelaterade objekt till 100 000 000 kronor, *att* uppdra åt landstingskontoret att utarbeta tekniska anvisningar.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 6 augusti 2003.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 19 augusti 2003.

Bilagor

- 1 Förslag till investeringsprocess
- 2 Riktlinjer för beslutsrätt
- 3 Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Ärendet och dess beredning

Ägarutskottet har den 27 maj 2003, enligt landstingsdirektörens förslag, föreslagit landstingsstyrelsen dels föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* anta förslag till investeringsprocess för Stockholms läns landstings samtliga förvaltningar och bolag enligt bilaga, *att* godkänna riktlinjer för beslutsrätt enligt bilaga

dels – under förutsättning av landstingsfullmäktiges beslut – för egen del besluta *att* sätta nivån för krav på specifikation av utrustningsobjekt till 10 000 000 kronor och byggnadsobjekt till 20 000 000 kronor, av fartyg och kajanläggningar till 15 000 000 kronor och av SL:s trafikrelaterade objekt till 100 000 000 kronor, *att* uppdra åt landstingskontoret att utarbeta tekniska anvisningar.

Investeringsberedningen har behandlat ärendet den 15 maj 2003.

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 7 maj 2003 bifogas (bilaga).

Bilagor

Förslag till investeringsprocess

***Investeringsprocess
inom
Stockholms Läns
Landsting***

2003-05-07

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	5
2. INVESTERINGSPROCESS INOM SLL	5
2.1. <i>Plan och Löpande investeringsbeslut</i>	5
2.2. <i>Investeringsplan</i>	6
2.3. <i>Löpande investeringsbeslut</i>	8
2.4. <i>Uppföljning</i>	9

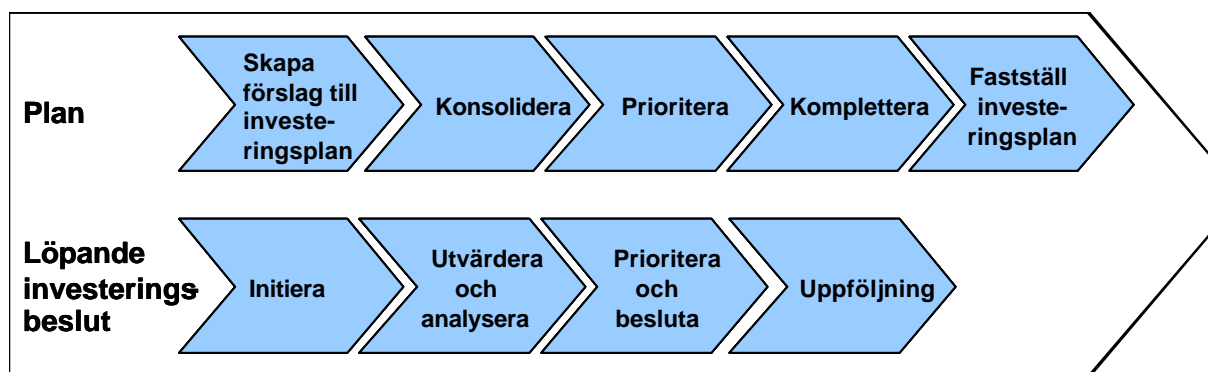
1. INLEDNING

Investeringsprocessen består av två delar, dels processen för fastställande av investeringsplan och dels processen för beslut om vart och ett av investeringsobjekten. Grundtanken i investeringsprocessen är att investeringsplanen ska vara långsiktig och spegla det totala investeringsbehovet för SLL. Den ska på en övergripande nivå ge information om pågående och planerade investeringar. Investeringsplanen ska följa landstingets samtliga policys och utformas enligt ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbarhetsperspektiv. Planen ska revideras och fastställas årligen. Utifrån fastställd plan fattar respektive enhet beslut om vart och ett av investeringsobjekten. Investeringsprocessen understryker särskilt vikten av uppföljning.

2. INVESTERINGSPROCESS INOM SLL

2.1 PLAN OCH LÖPANDE INVESTERINGSBESLUT

Investeringsprocessen består av två delar. Dels som en del av den årliga budgetprocessen, fastställande av investeringsplan, dels som en process i den löpande verksamheten, löpande investeringsbeslut. Investeringsplanen omfattar fem år.

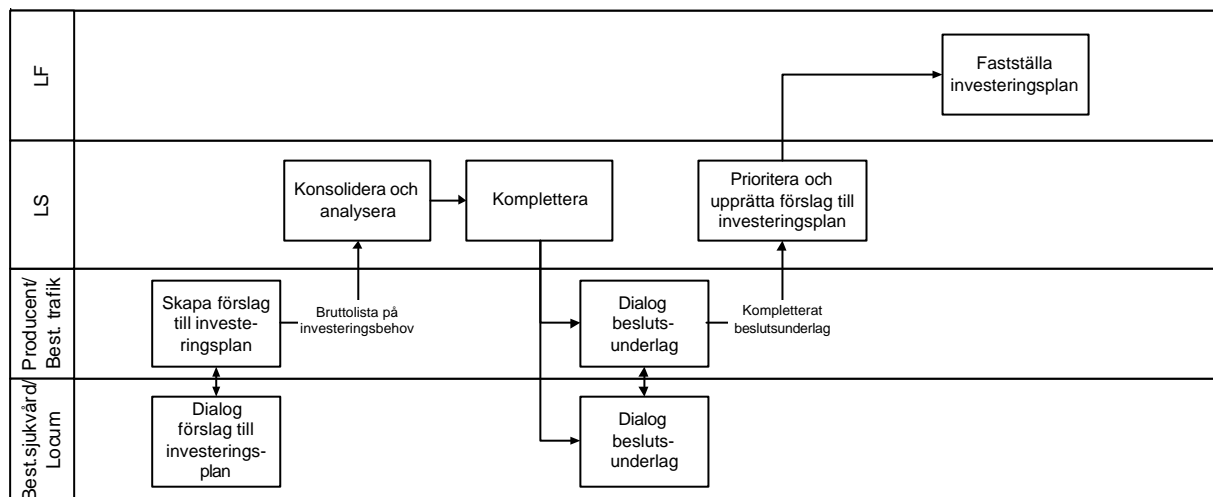
Inom respektive fas genomförs aktiviteter bland de aktörer och intressenter som är involverade i arbetet.

Investeringsplanen ska vara långsiktig och spegla det totala investeringsbehovet för SLL. Den ska på en övergripande nivå ge information om pågående och planerade investeringar. Planen omfattar byggnader, utrustning, mark, banor, fordon, trafikantläggningar, fartyg och kajanläggningar. Planen ska revideras och fastställas årligen.

Utifrån fastställd plan fattar respektive enhet beslut om vart och ett av investeringsobjekten. Restriktioner mot beslutsrätten ska klart och tydligt framgå i riktlinjer från landstings fullmäktige.

2.2 INVESTERINGSPLAN

Det årliga fastställandet av investeringsplan hanteras i samma övergripande process som illustreras nedan. Processen för investeringsplan är en integrerad del av budgetprocessen.

Not: Förkortningar LF, landstingsfullmäktige, LS, landstingsstyrelsen
Best trafik, beställare trafik, Best sjukvård, beställare sjukvård

I de fall beställare sjukvård/Locum har egna investeringsförslag jämföras de med producent. Beställare trafik är i processen jämförd med producent men berörs ej av dialogfasen, eftersom man äger sina anläggningstillgångar. Förslag till investeringsplaner bereds centralt dvs. konsolideras, analyseras och prioriteras innan de lämnas till landstingsstyrelsen.

Nedan följer en beskrivning av i processen ingående aktiviteter:

Plan

Skapa förslag till investeringsplan

- De investeringsbehov som finns ska identifieras och en bruttolista upprättas.
- Bruttolistan rangordnas och med den som underlag utarbetas ett förslag till plan.

Konsolidera

- Samtliga förslag till plan summeras till en totalnivå och jämförs med nivå och inriktning som är fastställd i fullmäktiges budgetbeslut.

Prioritera

- Samtliga förslag prioriteras preliminärt på totalnivå och stäms av mot strategiska planer.
- Den totala volymen på de prioriterade förslagen utvärderas mot eventuella restriktioner.

Komplettera

- Efter den preliminära prioriteringen inhämtas uppgifter kring de åtgärder/behov som behöver kompletterade underlag för att analyseras ytterligare.
- Ett definitivt beslutsunderlag utarbetas.

Fastställ investeringsplan

- Investeringsplanen beslutas av fullmäktige.
- Beslutet kommuniceras och implementeras i organisationen.

Förslag till investeringsplan

Det förslag till investeringsplan som ska levereras från respektive producent/beställare trafik ska omfatta redovisning av såväl verksamhetsmässiga som ekonomiska underlag. Exempel på uppgifter som ska redovisas är:

- Investeringarnas syfte och effekter för verksamheten
- Koppling till verksamhetsplaner
- Konsekvenser för personal, miljö, kapacitet, kvalitet och driftsaspekter
- Resultatkalkyl

Förslag till investeringsplan från beställare trafik ska utöver ovanstående även omfatta förslag till finansieringsplan.

Dialog

När förslagen till investeringsplan är klara ska samråd ske med beställarna innan planen lämnas till landstingsstyrelsen. Dialogen syftar till att bedöma om föreslagna investeringar ligger i linje med den utveckling och förändring av verksamheten som beställarna önskar se utifrån sin roll som företrädare för medborgarna. Hur finansiering av investeringar ska hanteras ska överenskommas mellan producent och beställare. Den slutliga utformningen av förslag till investeringsplanen bestäms av producenten.

En helt nödvändig förutsättning för att dialogen ska fungera är att parterna respekterar varandras roller. Beställarens primära uppgift är att avgöra vad som ska åstadkommas och producentens hur det ska genomföras.

Beställare trafik omfattas inte av dialogfasen på grund av deras ställning som beställare som äger sina anläggningstillgångar.

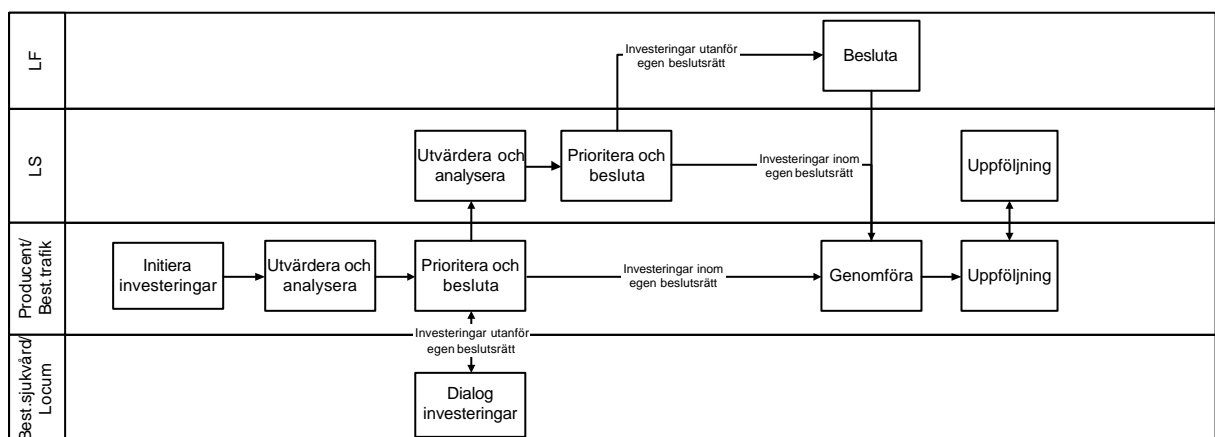
Tidsplan för budgetprocess inklusive investeringsplan

Tidpunkt

April	Landstingsstyrelsen beslutar om direktiv för budget
Maj- Aug	Lokalt budgetarbete inklusive investeringsplan
Sept	Budgetunderlag inklusive investeringsplan lämnas till landstingsstyrelsen för beredning av förslaget
Okt	Förslag till investeringsplan för hela landstingskoncernen klart Landstingsrådsberedningen beslutar om förslag till budget och investeringsplan Landstingsstyrelsen beslutar om förslag till budget och investeringsplan
Nov	Landstingsfullmäktige beslutar om förslag till budget och investeringsplan

2.3 LÖPANDE INVESTERINGSBESLUT

Processen för löpande investeringsbeslut baserat på investeringsplan pågår kontinuerligt. Det finns därför ingen tidsplan knuten till denna.

I processen jämförs beställare trafik med producent men berörs ej av dialogfasen, eftersom man äger sina anläggningstillgångar. Förslag till investeringar utanför egen beslutsrätt bereds centralt dvs. utvärderas, analyseras och prioriteras innan det beslutas av landstingsstyrelse respektive landstingsfullmäktige.

En beskrivning av aktiviteter inom denna fas följer nedan:

Löpande investeringsbeslut

Initiera

- Initiera investeringar.

Utvärdera och analysera

- Initierade investeringsbehov beskrivs med koppling mot fastställd investeringsplan.
- Lönsamhet och risk analyseras och en resultatkalkyl upprättas.
- Alternativa finansieringslösningar utvärderas inom ramen för landstingets finanspolicy.

Prioritera och besluta

- Föreslagna behov jämförs och prioriteras mot alternativa lösningar.
- Med hänsyn till investeringsplan och resultatkalkyl tas beslut om genomförande.
- Genomförande.

Uppföljning

- Pågående och genomförda investeringar följs upp och analyseras mot den ursprungliga målsättningen.
- Information ska återkopplas för att återföra erfarenhet och därmed förbättra processen.

Beslutsrätt

Respektive enhet har rätt att inom fastställd årlig investeringsplan verkställa beslut om

- Specificerade investeringsobjekt, godkända av fullmäktige
 - Investeringsobjekt avseende byggnad, utrustning, mark, banor, fordon, trafikantläggningar, fartyg och kajanläggningar upp till angivet belopp inom ramen för ospecificerade investeringar inom dessa investeringslag
- Beloppen fastställs i samband med årlig översyn av investeringsprocessen. Investeringsobjekt utanför egen beslutsrätt ska hänföras till beslut i särskild ordning.

2.4 UPPFÖLJNING

Uppföljningen är en integrerad del av investeringsprocessen. Planerade och pågående investeringar ska kontinuerligt utvärderas för att ta beslut om att gå vidare, justera eller avbryta. Uppföljningen sker dels för hela investeringsplanen, dels för de enskilda projekten. De enskilda projekten följs upp såväl under som efter genomförandefasen.

- Uppföljning *under* genomförandefasen:
 - investeringsutgift
 - finansiering
 - tidsplan

- Uppföljning *efter* genomförande:
 - resultat
 - verksamhetsmässiga konsekvenser (t.ex. personal, miljö, kapacitet, kvalitet och driftaspekter)

Genomförda investeringar ska utvärderas med utgångspunkt från de kriterier och mål som var de ursprungliga motiven till att genomföra investeringen. Ansvar för uppföljningen ligger i första hand hos den enhet som initierade investeringen. Denna uppföljning är mycket väsentlig för att successivt öka kunskapen om vilka effektsamband som råder mellan insats och resultat samt att möjliggöra en uppföljning av den totala verksamheten mot fastställda mål och planer.

Uppföljningen syftar också till att utnyttja erfarenheter för att öka kunskap och kompetens hos medarbetarna. Resultatet från uppföljningen ska användas för att löpande förbättra investeringsprocessen.

Riktlinjer för beslutsrätt

RIKTLINJER FÖR BESLUTSRÄTTEN INOM STOCKHOLMS LÄNS LANDSTINGS INVESTERINGSPROCESS

1. Definition av investeringar i Stockholms läns landsting

Med en investering avses anskaffning av anläggningstillgångar med en beräknad ekonomisk livslängd över tre år.

- ❑ Med *utrustningsinvesteringar* avses anskaffning av maskiner/inventarier för stadigvarande bruk med en beräknad ekonomisk livslängd över tre år.
- ❑ Med *byggnadsinvesteringar* avses kapitalsatsning i en fastighet. Det kan vara antingen nyinvestering eller standardhöjande åtgärd.
- ❑ *Trafikinvesteringar* initieras och genomförs av SL och WÅAB. Bolagen investerar i banor, fordon, trafikantanläggningar, mark, fartyg och kajanläggningar.

En investering kan bestå av ett eller flera anskaffningsobjekt.

2. Stockholms läns landstings investeringsprocess

Investeringsprocessen består av två delar, dels processen för fastställande av investeringsplan och dels processen för beslut om vart och ett av investeringsobjekten. Investeringsplanen är långsiktig och speglar det totala investeringsbehovet för SLL. Den ska på en övergripande nivå ge information om pågående och planerade investeringar samt utformas enligt ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbarhetsperspektiv. Planen, som revideras och fastställs årligen, omfattar utrustning, byggnader, mark, banor, fordon, trafikantanläggningar, fartyg och kajanläggningar.

Förslag till investeringsplan utarbetas av respektive resultatenhet och omfattar redovisning av såväl verksamhetsmässiga som ekonomiska underlag, till exempel:

- ❑ Investeringarnas syfte och effekter för verksamheten
- ❑ Koppling till verksamhetsplaner
- ❑ Konsekvenser för personal, miljö, kapacitet, kvalitet och driftsaspekter
- ❑ Resultatkalkyl

Förslagen utarbetas i dialog med beställarna. Dialogen syftar till att bedöma om föreslagna investeringar ligger i linje med den utveckling och förändring av verksamheten som beställarna önskar se utifrån sin roll som företrädare för medborgarna.

Utifrån fastställd plan verkställer respektive resultatenhet beslut om vart och ett av investeringsobjekt. Restriktioner mot beslutsrätten kopplade till investeringsprocessen framgår av avsnitt 3.

Uppföljningen är en integrerad del av investeringsprocessen. Planerade och pågående investeringar ska kontinuerligt utvärderas för att ta beslut om att gå vidare, justera eller avbryta. Uppföljningen sker dels för hela investeringsplanen, dels för de enskilda objekten. Uppföljningen av investeringsplanen sker i samband med månadsbokslut och prognoser.

3. Nämnders/styrelser/bolagsstyrelser beslutsrätt

I samband med beslut om kommande års budget fastställer fullmäktige investeringsplaner för landstingets förvaltningar och bolag samt beslutar om årets utgiftsvolym. Planen omfattar utrustnings-, byggnads- samt trafikinvesteringar.

- Fullmäktiges beslut är bindande avseende totalkostnad för specificerade objekt samt sammanlagd utgiftsram för budgetåret.

Utrustning

Landstingsfullmäktige fastställer högsta volymen utrustningsinvesteringar för respektive resultatenhet. För närvarande beräknas volymen som 3,5% av förvaltningars/bolag omsättning definierat som totala verksamhetsintäkter enligt föregående års bokslut. I respektive resultatenhets investeringsplan specificeras objekt med totalkostnad över 10 mkr och en totalsumma för ospecificerade objekt anges.

- Fullmäktiges beslut är bindande avseende resultatenhetens totala utgifter för utrustningsinvesteringar.
- Fullmäktige beslutar om specificerade objekt. Fullmäktiges beslut är bindande avseende total anskaffningskostnad för vart och ett av specificerade objekt.
- Nämnd/styrelse/bolagsstyrelse får inom enhetens totala utgifter besluta om tekniska justeringar av investeringsplanen och ändrade

LS 0305-1636

utgifter för enskilda objekt med anledning av ändringar i tidsplaner, såsom förseningar eller tidigareläggningar.

- Inom den angivna totalsumman för ospecificerade objekt beslutar nämnd/styrelse/bolagsstyrelse om varje enskilt investeringsobjekt inklusive objekt av akut karaktär. Ansvaret att prioritera objekten åligger respektive resultatenhet och ska i förekommande fall ske i samråd med beställare utifrån av landstingsfullmäktige fastställd plan.

Byggnader

Landstingsfullmäktige fastställer högsta volymen byggnadsinvesteringar för landstinget. Landstingets investeringar redovisas och finansieras i Landstingsfastigheter Stockholm som förvaltas av Locum AB. Bolaget ansvarar för genomförandet av byggnadsinvesteringar, som aktualiseras dels av hyresgäster, dels av Locum i egenskap av fastighetsförvaltare. Objekt med total produktionskostnad över 20 mkr specificeras var för sig och för övriga objekt anges totalsumma.

- Fullmäktiges beslut är bindande avseende total utgiftsvolym för byggnadsinvesteringar.
- Fullmäktige beslutar om specificerade objekt. Fullmäktiges beslut är bindande avseende total produktionskostnad för vart och ett av specificerade objekt.
- Nämnd/styrelse/bolagsstyrelse får i samråd med Locum och inom den totala investeringsvolymen besluta om tekniska justeringar av investeringsplanen och ändrade utgifter för enskilda objekt med anledning av ändringar i tidsplaner, såsom förseningar eller tidigareläggningar.
- Nämnd/styrelse/bolagsstyrelse får inom ramen för planerade objekt under 20 mkr besluta om nya objekt av akut karaktär under förutsättning att ett finansiellt utrymme har skapats genom omprioriteringar. Prioritering av investeringar ska ske i samråd med Locum och i förekommande fall beställare samt efter Locums bedömning av det totala finansiella utrymmet inom den totala utgiftsvolymen.
- Locums styrelse beslutar om entreprenadupphandling av byggnadsinvesteringar.

Trafikinvesteringar

I SL:s investeringsplan specificeras objekt med totalkostnad över 100 mkr och en totalsumma för ospecificerade objekt anges. I WÅAB:s investeringsplan specificeras fartyg och kajanläggningar med totalkostnad över 15 mkr och en totalsumma för ospecificerade objekt anges.

- Styrelser för trafikbolagen får inom den totala investeringsvolymen besluta om tekniska justeringar av investeringsplanen och ändrade utgifter för enskilda objekt med anledning av ändringar i tidsplaner, såsom förseningar eller tidigareläggningar.

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Ärendet

Landstingsfullmäktige har vid sammanträde den 10 september 2002 beslutat om ny investeringsprocess för landstingets samtliga verksamheter inom Stockholms läns landsting inklusive landstingsägda bolag men exklusive trafikbolagen AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs AB. Den nya processen för investeringar har tillämpats första gången vid budgetbeslutet för 2003.

I samband med landstingsfullmäktiges beslut om ny strukturorganisation för Stockholms läns landsting den 26 november 2002 uppdrogs åt landstingsstyrelsen att utarbeta förslag till gemensam investeringsprocess för hela landstingskoncernen och följande förslag för samtliga förvaltningar och bolag föreligger (bilaga 1).

Bakgrund

Det finns för närvarande två investeringsprocesser inom landstingskoncernen. Den ena avser trafikinvesteringar och den andra avser alla övriga investeringar, främst inom hälso- och sjukvården. Den sistnämnda processen antogs av landstingsfullmäktige i september 2002 och tillämpades då gällande investeringsplan för 2003-2007 togs fram.

Landstingsfullmäktige har uppdragit åt landstingsstyrelsen att integrera de två processerna, dels för att förbättra underlaget för fullmäktiges budgetbeslut och dels för att stärka landstingsledningens roll i investeringsarbetet.

I landstingets nya organisation har under ägarutskottet tillsatts en investeringsberedning. Dess uppgift är dels att svara för den politiska beredningen av de investeringsplaner som årligen ska fastställas av landstingsfullmäktige, dels att bereda enskilda investeringsärenden som aktualiseras vid sidan av investeringsplaneringen och dels att följa upp investeringsaktiviteterna.

Koncernledningens förslag

Koncernledningen har arbetat fram ett förslag till investeringsprocess för Stockholms läns landsting, som omfattar landstingets samtliga verksamheter och bolag inklusive trafikbolagen AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs AB, se bilaga 1. Förslaget har sänts till trafikbolagen

LS 0305-1636

på remiss och de framkomna synpunkterna har delvis beaktats. Huvudpunkterna i förslaget till gemensam investeringsprocess redovisas nedan.

Investeringsplanen ska spegla det totala investeringsbehovet för SLL. Den ska på en övergripande nivå ge information om pågående och planerade investeringar samt utformas enligt ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbarhetsperspektiv. Sedan tidigare omfattar planen byggnader och utrustning och har kompletterats med trafikrelaterade objekt såsom banor, fordon, trafikantläggningar, mark, fartyg och kajanläggningar.

Investeringsprocessen består av två delar, dels processen att fastställa en investeringsplan och dels processen att hantera beslut om vart och ett av investeringsobjekten, dvs. löpande investeringsbeslut. Arbetet med investeringsplanen utförs på lokal och central nivå i de olika steg som leder fram till planens slutliga utformning. Ansvar för att ta fram förslag till investeringsplan åligger respektive producent. När det gäller trafikinvesteringar ligger ansvaret på respektive beställare av trafik dvs. AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs AB, eftersom dessa är beställare som äger sina anläggningstillgångar. Investeringsplanen ska innehålla verksamhetsmässiga och ekonomiska underlag. Beställare av trafik ska även lämna förslag till finansieringsplan. Innan planen behandlas på central nivå ska dialog ha förts mellan producenter och beställare. Beställare av trafik berörs inte av dialogfasen.

Enheternas förslag till investeringsplaner ska beredas centralt av investeringsberedningen och granskas av ägarutskottet innan de lämnas till landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige för beslut. Investeringsplanen är en integrerad del av budgeten och beslutas i samband med budgetbeslut i november enligt den nya budgetprocessen.

Beslut om vart och ett av investeringsprojekten, dvs. löpande investeringsbeslut, beskrivs med koppling mot fastställd investeringsplan. I de fall enskilda investeringsärenden aktualiseras vid sidan av investeringsplaneringen, ska de beredas centralt av investeringsberedningen och ägarutskottet.

Investeringsplanen omfattar specificerade objekt för byggnad, utrustning, mark, banor, fordon, trafikantläggningar, fartyg och kajanläggningar samt totalt belopp för ospecificerade objekt. Landstingskontoret föreslår att nivån för utrustningsobjekt sätts till 10 mkr, för byggnadsobjekt till 20 mkr, för fartyg och kajanläggningar till 15 mkr och för trafikrelaterade objekt hos AB Storstockholms Lokaltrafik till 100 mkr. Denna förhållandevis höga nivå sätts för att undvika en alltför omfattande investeringsplan. Beslut om detta föreslås fattas av landstingsstyrelsen.

Den föreliggande investeringsprocessen har en allmän och övergripande utformning. I syfte att åstadkomma en tydlig och väl fungerande process kompletteras fas 1- Plan, med budgetdirektiv och tekniska anvisningar. Till fas 2 - Löpande investeringsbeslut, har förslag till riktlinjer för beslutsrätt utformats och bifogas detta ärende (bilaga 2).